

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI

**“Tasdiqlayman”
O‘zDK rektori**

« » 2020 yil

**“Kelishildi”
O‘zbekiston Respublikasi
Madaniyat vazirligi**

« » 2020 yil

**KASBIY (IJODIY) IMTIHONLAR DASTURI VA
BAHOLASH MEZONI**

**5151400- Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissorligi)
ta'lim yo'nalishi uchun**

Toshkent - 2020 yil

Kirish

Bakalavriat ta'lim bosqichiga kiruvchi abituriyentlar uchun tuzilgan mazkur dastur - 5151400-Technogen san'at (musiqiy ovoz rejissorligi) ta'lim yo'nalishi bo'yicha kasbiy (ijodiy) imtihonlarni olish uchun mo'ljallangan.

5151400-Technogen san'at (musiqiy ovoz rejissorligi) ta'lim yo'nalishi bo'yicha kasbiy (ijodiy) imtihon dasturi kasb-hunar kollejaridagi ovoz operatorligi va ovoz rejissori assistenti fanlari dasturi asosida tuzilgan bo'lib abiturentlarning musiqiy ovoz rejissorligi sohasi bo'yicha amaliy ko'nikma va nazariy bilimlarini aniqlash uchun mo'ljallangan.

(Pandemiya tufayli talablar soddalashtirilgan)

Fanning maqsadi va vazifalari

5151400-Technogen san'at (musiqiy ovoz rejissorligi) ta'lim yo'nalishidagi Musiqiy ovoz rejissorligi san'atii fani uchun tuzilgan mazkur dasturda qo'yilgan asosiy maqsad - kasbiy (ijodiy) sinovlar orqali "Musiqiy ovoz rejissorligi san'ati" fani bo'yicha eng ahamiyatli hisoblangan fonogrammalar tahlili hamda musiqiy ovoz rejissorligi sohasiga bog'liq mavzular bo'yicha amaliy malaka va nazariy bilimlarini aniqlashdan iboratdir.

Musiqiy ovoz rejissorligi asoslari bo'yicha qabul qilinadigan abituriyentlar o'rta yoki musiqa va san'at maktabi darajasidagi musiqiy ma'lumot asosida musiqa san'atining hamma turlari bo'yicha yetuk bilimga ega bo'lishlari, musiqa san'atining sir asrorlarini har jihatdan o'zlashtirgan bo'lishlari, musiqa janrlarini yaxshi bilishlari, klassik va hozirgi zamon musiqa yo'nalishlarini tahlil qila olishlari, eshitilgan (fonogramma) kuylarni - turli chastotalarni ajrata bilish, orkestr, ansambllarning turlarini, undagi sozlarni bilishlari lozim. Musiqiy mavzuni, muvozanatni, cholg'ulashtirilganligini, ijro sofligini, yozilishda yo'l qo'yilgan kamchilik va xatolarni, mono va stereo yozuvlarni ajrata bilishlari lozim.

Shu bilan bir qatorda ovoz rejissorligi kasbi haqida tushunchasi, ovoz rejissorligining ish jarayoni va yo'nalishlari, fizika va akustika fanidan tovush haqidagi bilimlari, turli ovoz yozish texnik anjomlari va ularning ovoz yozuvi va uzatuvidagi qo'llanilishi, axborot kommunikasiya texnologiyalari (kompyuter musiqasi texnologiyalari) bo'yicha malakasi, texnika sohasiga qiziqish va intilishi - bilimlari orqali aniqlanadi.

Abituriyent bilimiga qo'yiladigan talablar

5151400- Technogen san'at(musiqiy ovoz rejissorligi) ta'lim yo'nalishiga hujjat topshirgan abituriyentlar ijodiy imtihonni "Musiqiy ovoz rejissorligi san'ati" fanidan eshittirilgan fonogrammalarni amaliy tahlil qiladilar va musiqiy ovoz rejissorligi sohasiga bog'liq bo'lgan mavzular bo'yicha bilet asosida og'zaki imtihon topshiradilar. Bajarilgan fonogramma tahlili va savollarga og'zaki lavoblar tasdiqlangan me'zon asosida baholanadi.

Abituriyentni imtihon qilish quyidagi tartibda o'tkaziladi:

- 1.Eshittirilgan ovoz yozuvini tahlili (ijro sofligi, nuqsonlarni aniqlash, orkestr, ansambl turlari, undagi sozlar); Turli chastotalarni eshitish va ajratish qobiliyatini aniqlash; Mono va stereo eshittirish hamda chastotaviy o'zgarishlarni solishtirma tahlil orqali ajrata bilish;
2. Ovoz rejissorligining ish jarayoni va yo'nalishlari, fizika va akustika saholariga tegishli tovush haqidagi bilimlari, texnika sohasi bo'yicha qiziqish va intilishlari quyidagi mavzular orqali aniqlanadi (og'zaki tarzda 3 tadan savol bo'ladi):

1. Ovoz rejissorligi kasbining o'ziga xos xususiyatlari.
2. Ovoz yozuvi turlari, ularning farqlanishi va qo'llanilishi.
3. Tovush to'lqinlarining ob'ektiv ko'rsatgichlari.
4. Tovushning sub'ektiv parametrlari.
5. Ijroning dinamik diapazoni
6. Inson eshitishining o'ziga xos xususiyatlari.
8. Ovoz yutuvchi va qaytaruvchi materiallar haqida tushuncha.
9. Tovushlarni qayta ishlov turlari.
10. Ob'ektiv va subektiv nazorat.
11. Mono va stereo va ko'p kanalli tizimlar haqida tushuncha.
12. Ovoz yozish va uzatishda ishlatiladigan texnik anjomlar va ularning qo'llanilishi.
13. Ovoz rejissorligi sohasida kompyuter texnologiyalari dasturlaridan foydalanish

**Kasbiy (ijodiy) imtihonda abituriyent tomonidan
fonogramma tahlili qo'vidagi me'zon asosida baholanadi**

	Eshittiriladigan fonogrammalarni	To'liq javob uchun ball
<u>1</u>	Ovoz yozuvini tahlili bo'yicha eshittirilgan fonogrammada ijro sofligini aniqlay olishi, nuqsonlarni aniqlashi, orkestrlar, ansambllarini turlarini ajrata bilishi, ulardagi guruhlar tarkibi va sozlarni to'g'ri topilganligi uchun	12,0
<u>2</u>	Turli chastotalarni eshitish va ajrata olish qobiliyati uchun	24,0
<u>3</u>	Mono va stereo eshittirish hamda chastotaviy o'zgarishlarni solishtirma tahlil orqali ajrata olish qobiliyati uchun	24,0
Jami fonogramma tahlili bo'yicha		60,0

3 ta savoldan iborat bo'lgan biletning har bir savoliga to'g'ri javob uchun **12,0** ball, jami esa **36,0ball** beriladi

Musiqiy ovoz rejissorligi sana'ti fanidan abituriyent to'plashi mumkin bo'lgan maksimal ball **96**

5. Kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazish tartibi

5151400-Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissorligi) ta'lim yo'nalishiga hujjat topshirgan abituriyent jadval asosida belgilangan kun va soatda "Musiqiy ovoz rejissorligi san'ti" fanidan fonogramma tahlili hamda og'zaki tarzda kasbiy(ijodiy imtihonlarni topshiradilar. Qabul komissiyasi tomonidan shakllantirilgan ro'yxat asosida maxsus jihozlangan ovoz yozish studiyasiga o'tkaziladi va har bir abituriyent uchun 20ta trekdan (har bir trek davomiyligi 30 daqiqagacha) bo'lgan fonogramma bir marotaba eshittiriladi. Abituriyent har bir trekdan so'ng eshittirilgan fonogramma to'g'risida og'zaki tarzda javob beradi. Fonogramma tahlilini baholash quyidagi tartibda amalga oshiriladi: birinchi bo'lim 6 ta trekdan iborat bo'lib eshittirilgan har bir fonogramma to'liq va batafsil tahlil qilingani uchun 2,0 ball, tahlil 50 % gacha bajarilgan bo'lsa 1,0 ball, Ikkinchi bo'lim 6 ta trekdan iborat fonogramma tahlilida abituriyentlar turli shovqin va musiqiy kompozitsiyalar fonida turli chastotalarning kuchayishini aniqlashlari lozim bo'ladi. Tahlil to'liq qilingan bo'lsa har bir trekning to'liq tahlili uchun 4,0 ball; tahlil 50 % gacha bajarilgan bo'lsa har bir trek uchun 2,0 ball; Uchinchi bo'lim 4 ta juft treklardan iborat bo'lib eshittirilgan juft treklarning to'liq solishtirma tahlilili uchun 6 ball; 50 %gacha solishtirma tahlil uchun 3,0 ball;

Abituriyentlarning musiqiy ovoz rejissorligi sohasiga bog'liq bo'lgan bilimlari savollarga javob berishlari bilan baholanadi. Har bir abiturentga 3 tadan savol beriladi. Har bir savolga to'liq javob berilsa 12 ball; 50 % foizgacha javob berilsa 6,0 ball;

Fonogrammalar tahlili va savollarga javoblar bo'yicha ballarni qo'shgan holda umumiy ball chiqariladi.

"Musiqiy ovoz rejissorligi san'ati" fani bo'yicha sinov o'tkazuvchi komissiya a'zolari 2 tani tashkil etadi va ular "Musiqiy ovoz rejissorligi va informatika" kafedrasida professor- o'qituvchilari hamda O'zMTRK va O'zDK "Ovoz yozish studiyasi" ijodiy xodimlari tarkibidan jalb etiladi.

6. Apellyatsiya tartibi

Abituriyentlar tomonidan kasbiy (ijodiy) imtihon natijalari bo'yicha konservatoriya qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, lekin boshqa abituriyentlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.

MUSIQA NAZARIYASI

fanidan

Fannig maqsadi va vazifalari

«Musiqqa nazariyasi» fanidan sinovlar dasturining asosiy maqsadi-abiturientlarning «Musiqqa nazariyasi» fanidan nazariy bilim doirasini, amaliy ko'nikmalarining qay darajada shakllanganligini aniqlash, musiqiy-nazariy qonuniyatlarni bila olish. Musiqqa nazariyasi musiqqa ijrochilarining maxsus nazariy bilim darajasini belgilaydi. Professional ijro ko'nikmalari, tabiiy iste'dod, badiiy didning rivojlantirish bilan bir qatorda musiqiy-nazariy xususiyatlarni idrok etish, nazariy tahlil paytida anglash qobiliyatlarini namoyon etishga xizmat qiladi. Shuningdek, musiqqa muallifining asarida bayon etilgan badiiy g'oyasining musiqiy-nazariy jihatlarini o'zlashtirishga yordam beradi.

Abiturientlar oldiga quyidagi vazifalar qo'yiladi:

- Musiqiy-nazariy qonuniyatlarini bilish;
- nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash;
- nazariy tushunchalar asosida garmonik tuzilmalar va intervallar tuzish;
- muayyan misollar asosida musiqiy topshiriqlarni nazariy jihatdan aniqlash;
- musiqiy-nazariy tilning barcha tarkibiy qismlarini bilish va amaliyotda qo'llash;
- musiqqa asarining badiiy g'oyasi va mazmunidan kelib chiqqan holda musiqiy-nazariy tushunchalar orqali ifodalash.

Abiturient bilimiga qo'yiladigan talablar

Abiturient «Musiqqa nazariyasi» fanidan o'quv dasturi doirasida to'laqonli bilimga ega bo'lgan holda, yozma topshiriqlarni xatosiz bajarganda, musiqiy-nazariy qonuniyatlarni tahlil qilish, musiqiy-nazariy va amaliy ko'nikmalarini namoyish qilganda, shuningdek, fan bo'yicha bilimlari yuqori badiiy darajada bo'lganida qo'yiladi. Talabaning musiqqa nazariyasini bilish qobiliyati yorqin namoyon bo'lishi kerak.

OG'ZAKI SAVOL-JAVOB

Savollar mazmuni

1. berilgan tovushdan tuzish:
 - a) 3 xildagi major, minor va xalq musiqasidagi ladlarni;
 - b) berilgan diatonik va xromatik intervallarni tuzish, ularni tonalligini aniqlash va yechish;
 - c) berilgan akkordlarni tuzish va ularni tonalligini aniqlash va yechish;
2. berilgan interval va akkordlarni aniqlash va tegishli tonalliklarga yechish;
3. berilgan kuyning lad-tonalligini aniqlash;
4. birovozli kuyni transpozitsiya qilish.

BAHOLASH MEZONI:

OG'ZAKI

№	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	3 xildagi major, minor va xalq musiqasidagi lادلarni tahlil qilish;	16
2.	berilgan diatonik va xromatik intervallarni tuzish, ularni tonalligini aniqlash va yechish;	16
3.	berilgan akkordlarni tuzish va ularni tonalligini aniqlash va yechish;	16
4.	berilgan interval va akkordlarni aniqlash va tegishli tonalliklarga yechish;	15
5.	berilgan kuyning lad-tonalligini aniqlash;	15
6.	birovozli kuyi transpozitsiya qilish;	15
Jami		93,0

Musiqqa nazariyasi fani uchun qo'yiladigan maksimal ball – **93,0** ball.

Mazkur ta'lim yo'nalishida kasbiy (ijodiy) imtihonlarga jami qo'yiladigan maksimal ball – 189,0 ball.

Ijodiy imtihonni o'tkazish tartibi

5151400- Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissorligi) ta'lim yo'nalishiga hujjat topshirgan abituriyent jadval asosida 1 soat vaqt davomida ijodiy imtihon topshiradi. Ijodiy imtihon 9⁰⁰ da boshlanadi. Imtihonlar yakka tartibda belgilangan auditoriyalarda o'tkaziladi.

Ijodiy ishni qabul qiladigan komissiya abituriyentdan ijro dasturi, bo'yicha imtihonni qabul qilib oladi, kollokvium o'tkazadi.

Apellyatsiya tartibi

Abituriyentlar tomonidan kasbiy (ijodiy) imtihon natijalari bo'yicha konservatoriya qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, lekin boshqa abituriyentlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.